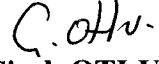

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzük'ün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Türkiye’de sayıları 2 milyona yakın olan ev işçileri, emek sömürüsüne en çok maruz kalan kesimi oluşturmaktadır. TÜİK Hane Halkı İlgücü İstatistiklerinde ev işçileri için bir sınıflandırmanın yer almaması ev işçilerinin sayısı konusunda belirsizliklere yol açmaktadır. SGK/İşKur Meslek Kod Listesinde “Hizmetçi-Ev İşleri” olarak tanımlanan ev işçilerinin yüzde doksanını kadınlar oluşturmaktadır. Ev işçilerinin, güvencesiz, kayıt dışı çalışmaları birçok yasal haktan mahrum kalmalarına neden olmaktadır. İşverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenleyen 4857 Sayılı İş Kanununun 4. maddesi ile işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenleyen 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 2. maddesinde eve hizmetlerinde çalışanlara kanun hükümlerinin uygulanamayacağı belirtilmiş ve ücret, zaman gibi kriterler ev işçileri için gerçekleşmiş olmasına karşın, ev işçileri kapsam dışı bırakılmıştır. Ev işçisi-işveren ilişkisine ilişkin düzenlemeler, ev işçilerinin hak ve yükümlülükleri, hizmet sözleşmesinin feshi, ihbar tazminatı, yıllık izin, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil hakları 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun hizmet sözleşmesi hükümleri uyarınca belirlenmektedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 1-4-2015 tarihinde yürürlüğe girer ek madde 9’da, çalışma gün sayısı 10 gün ve daha fazla olan sigortalılar hakkında Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılara ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Ayda 10 günden az çalışanlar, iş kazası ve meslek hastalığı yönünden sigortalı sayılmakta, primleri çalıştıran kişi tarafından ödenmektedir. SGK verilerine göre, 2022 yılı Temmuz ayında 10 günden fazla çalışan sigortalıların toplam sayısı 42 bin 920 kişidir. Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 2011 yılında Uluslararası Çalışma Konferansında kabul edilen “189 sayılı Ev İşçileri için İnsana Yakışır İş hakkında ILO Sözleşmesi”, doğrudan ev işçilerinin haklarına odaklanan ilk uluslararası sözleşme niteliğinde olup, imzacı devletlere, ev işçilerinin haklarının korunmasını sağlamak üzere tüm tedbirleri almaları, temel insan haklarını

gözetmeleri, insana yakışır iş ve yaşam koşullarını sağlamaları, çalışma sürelerinin, fazla mesai ücretlerinin, hafta tatillerinin, yıllık ücretli izinlerin düzenlemeleri, ev işçilerinin kendi örgütlerini kurma ve ilgili örgütlere üye olmalarının sağlanması, her türlü ayrımcılık, Suiistimal, taciz ve şiddet karşısında kapsamlı koruma, şikayet mekanizmaları geliştirmeyi ve sağlık ve barınma hizmetleri konusunda tedbirler almaları yükümlülüklerini getirmektedir.

TÜİK toplam dar tanımlı işsiz sayısını 3 milyon 328 bin, DİSK-AR Geniş tanımlı işsiz sayısı 8 milyon 567 bin olarak açıklamıştır. İşsizliğin arttığı günümüzde eğitim, sosyal durum, yaş gibi nedenlerle başka bir işe girme olanağı bulamayan kadınlar, ev işçisi olarak çalışmak zorunda kalmaktadır. 6331 sayılı ve 4857 Sayılı kanunların hükümlerinin uygulanmayacağı ifade edilen ev işçileri, uzun çalışma saatlerine karşın, fazla mesai ücretleri verilmemektedir. Özellikle yatılı çalışanlar bu konuda ağır hak ihlali yaşamaktadır. İşe girerken yapmayı taahhüt ettikleri işin içeriği sürekli değiştirilip, arttırılmaktadır. Sıkla ev işçisinin haysiyetini, duygularını inciten, söz, tavır ve davranışlara maruz kalmaktadırlar. Mobbing, taciz, şiddet ve istismar vakaları azımsanamayacak ölçülerdedir. Ev bir işyeri olarak kabul edilmediği için ev mekanında ev işçilerinin yaşadığı kazalar, ölümler, hastalıklar da iş kazası, iş cinayeti ve meslek hastalığı olarak tanımlanmamaktadır.

Ev işçileri; uzun çalışma saatleri, sağlığa zararlı malzeme kullanımı, aşırı fiziksel güç kullanma gibi nedenlerle kronik yorgunluk, deri hastalıkları, bel, sırt ve diz rahatsızlıkları yaşamakta bunun yanı sıra işverenin yoğun psikolojik baskısı ve şiddeti nedeniyle depresyon gibi problemlerle karşılaşmaktadır. Bu sağlık sorunlarından bir kısmının meslek hastalıkları olarak sınıflandırılması gerekmektedir. İMECE Ev İşçileri Dayanışma Sendikasının ve ev işçilerinin çalışma yaşamına ilişkin talepleri dikkate alınmalı, anayasada tanımlanan sosyal devlet olmanın ilkelerinin gereği yerine getirilmelidir.

Bu bağlamda;

1-4857 Sayılı İş Kanununu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamı dışında bırakılmış ev işçilerinin; haftalık çalışma sınırı, yıllık izin, fazla mesai ücreti, kıdem tazminatı, haksız fesihte işe iade davası açma gibi haklardan yararlanmaları, ev işinin iş, ev işçisinin işçi olarak tanımlanması amacıyla İş Kanunu ve İş Salığı ve Güvenliği Kanunu kapsamına alınmaları, işçilik haklarından yararlanmaları için çalışma yapacak mısınız?

2-Ev işçilerinin, işe erişim, ücret, çalışma saatleri, izinleri, iş tanımlarıyla ilgili olarak haklarının sağlanması ve insana yakışır koşullarda çalışmalarının sağlanması amacıyla Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO), "189 Sayılı Ev İşçileri İçin İnsana Yakışır İş" Sözleşmesi'nin

imzalayıp, uygulamaya koyacak mısınız? 2011 yılında kabul edilen sözleşmeyi Türkiye neden imzalamamıştır?

3-Son 5 yılda Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) ve özel istihdam bürolarının aracılığıyla kaç ev işçisine istihdam sağlanmıştır? Ev işçilerinin hak gaspları yaşamaması için özel istihdam bürolarında etkin denetimler yapılmakta mıdır?

4-Son 5 yılda, 5510 Sayılı Sosyal Güvenlik ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre ücretli ve sürekli çalışan kaç ev işçisi sigorta ve işsizlik sigortası kapsamına alınmıştır? Bu kapsamdaki ev işçilerinin sigorta haklarının gasp edilmemesi için denetimler yapılmakta mıdır?

5-Ev işçilerinin emeklerini görünür kılmak, ekonomik ve sosyal hakları için anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmelerde tanımlanan sendikal örgütlenme haklarını yaygınlaştırmak için çalışmalarınız olacak mıdır? 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun hükümlerinden yararlanılacaklar mıdır?

6-Son beş yılda, ev işçilerinin çalıştıkları yerlerde yaşadıkları kazaların kaçısı iş kazası olarak Bakanlığınız kayıtlarında yer almıştır? Bu kazalar için Bakanlığınız müfettiş görevlendirip, davalarda taraf olmuş mudur? Ev işçilerinin, iş sağlığı ve güvenliği sorunlarına ne gibi çözümler getireceksiniz?

7- Ev işçilerinin uzun çalışma saatleri, düşük ücret, mobbing, şiddet, taciz, şiddet ve istismar vakalarını engellemek için ne gibi çalışmalarınız vardır?

8-Ev işçilerinin, aşırı uzun çalışma saatleri, sağlığa zararlı malzemelerin kullanımı, psikolojik baskı vs. nedenlerle maruz kaldıkları ciddi sağlık sorunları meslek hastalığı olarak sınıflandırılacak mıdır? Ev işçilerinin meslek hastalıklarını tespitine ilişkin araştırma yapacak mısınız?

9-Türkiye'de ev işçilerinin yaşadığı sorunların daha ağırlı ile karşı karşıya kalan göçmen ev işçileri için yasal düzenleme yapacak mısınız?

10- Ev işçilerinin yaptıkları iş nedeniyle zorunlu öğretimden yoksun kalmaması ya da daha ileri öğretime ve mesleki eğitime katılmalarının engellenmemesi için gerekli önlemler alınacak mıdır?

11- Çalışma barışının sağlanması, ev işçilerinin, ayrımcılığa yol açan, güvencesiz çalışma koşullarında kayıt dışı çalıştırılmalarının önüne geçmek için özgül düzenlemeler içeren Ev İşçileri Yasası çıkaracak mısınız? Ev İşçileri Yasasının hazırlanmasında, ev işçileri ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla çalışma yapacak mısınız?